

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СЛАВЯНСКОЙ ФИЛОЛОГИИ И ПРИКЛАДНОЙ
ЛИНГВИСТИКИ

УТВЕРЖДАЮ:

проректор по научно-методической
и учебной работе

Е.И. Скафа

23 апреля 2020 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ
«Устное народное творчество»

Направление подготовки:

45.03.01 Филология

Профиль подготовки:

Славянская филология

Образовательная программа:

Бакалавриат

Квалификация:

Академический бакалавр

Форма обучения:

очная, заочная

Донецк 2020

УТВЕРЖДАЮ:

И.о. декана филологического факультета

Квашина Л. П.

Программа учебной дисциплины «Устное народное творчество» составлена на основе ГОС ВПО по направлению подготовки 45.03.01 Филология, утверждённого приказом Министерства образования и науки Донецкой Народной Республики № 452 от 20.04.2016 г., Порядка организации учебного процесса в образовательных организациях высшего профессионального образования Донецкой Народной Республики, утверждённого приказом Министерством образования и науки ДНР № 1171 от «10» ноября 2017 г.; учебных планов по направлению подготовки 45.03.01. «Филология» (Профиль: Славянская филология) (формы обучения: очная и заочная), разработанных в ГОУ ВПО «Донецкий национальный университет».

Разработчик:

канд. филол. наук, доц., доц. кафедры славянской

филологии и прикладной лингвистики И. А. Ярошевич

Программа учебной дисциплины утверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № 9 от «16» апреля 2020 г.

И.о. заведующего кафедрой И. А. Кудрейко

Программа учебной дисциплины одобрена учебно-методической комиссией факультета

Протокол № 9 от «20» апреля 2020 г.

Председатель учебно-методической комиссии факультета Н. А. Шокотко

ОБЛАСТЬ ПРИМЕНЕНИЯ И МЕСТО ДИСЦИПЛИНЫ В УЧЕБНОМ ПРОЦЕССЕ

Учебная дисциплина «Устное народное творчество» относится к циклу базовой части профессионального блока и состоит из четырех модулей: модуль 1 – «Фольклор і фольклористика: історія, еволюція розвитку», модуль 2 – «Специфіка народної прози. Пісенний епос», модуль 3 – «Система фольклорних жанрів: народна лірика», модуль 4 – «Народна драма та родинно-обрядова творчість».

Для изучения данной учебной дисциплины необходимы знания, умения и навыки, формируемые предшествующими и сопутствующими дисциплинами «Введение в литературоведение», «Введение в славянскую филологию».

Дисциплины, для которых данная дисциплина является базовой: «История славянских литератур: Средневековье», «История славянских литератур XIX в.»

1. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛИНЫ

Характеристика учебной дисциплины		
Направление подготовки	45.03.01 Филология	
Профиль	Славянская филология	
Образовательная программа	бакалавриат	
Квалификация	Академический бакалавриат	
Количество содержательных модулей	4	
Дисциплина базовой / вариативной части образовательной программы	Базовая часть ПБ	
Формы контроля (МК, экзамен, зачет)	1 экзамен, 1 МК	
Показатели	очная форма обучения	заочная форма обучения
Количество зачетных единиц (кредитов)	3,5	3,5
Год подготовки	1	1
Семестр	1	
Количество часов	126	126
- лекционных	36	6
- практических, семинарских	18	6
- лабораторных		
- самостоятельной работы	72	114
в т.ч. индивидуальное задание		
Недельное количество часов,	7	
в т.ч. аудиторных	3	

2. ОПИСАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ

Цели и задачи

Цель: ознакомление студентов со спецификой устного народного творчества, спецификой фольклора, его жанровой системой, историей и поэтикой отдельных жанров, особенностями устного народного творчества каждого исторического периода, взаимодействием фольклора и литературы.

Задачи:

- дать представление о жанровой системе славянского фольклора;
- освоить основные принципы классификации фольклорных жанров;
- выработать навыки анализа фольклорных текстов;
- формировать исследовательские навыки.

Требования к результатам освоения дисциплины: Процесс изучения дисциплины направлен на формирование элементов следующих компетенций в соответствии с ГОС ВПО по данному направлению подготовки (профилю):

а) общекультурных (ОК):

- владение культурой мышления; способность к восприятию, анализу, обобщению информации, постановке цели и выбору путей ее достижения (ОК-1);
- владение нормами украинского литературного языка, навыками практического

- использования системы функциональных стилей речи; умение создавать и редактировать тексты профессионального назначения на украинском языке (ОК-2);
- готовность к кооперации с коллегами, работе в коллективе (ОК-3);
 - стремление к саморазвитию, повышению квалификации и мастерства (ОК-6);
 - умение критически оценивать собственные достоинства и недостатки, выбирать пути и средства развития первых и устранения последних (ОК-7);
 - осознание социальной значимости своей профессии, высокая мотивация к профессиональной деятельности (ОК-8);
 - владение основными методами, способами и средствами получения, хранения, переработки информации, навыки работы с компьютером как средством управления информацией (ОК-11);
 - способность работать с информацией в глобальных компьютерных сетях (ОК-12);

б) общепрофессиональных (ОПК):

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории украинского языка и литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и перспективах развития филологии (ПК-1);
- владение базовыми навыками сбора и анализа языковых и литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий (ПК-2);
- свободное владение украинским языком в его литературной форме (ПК-3);
- владение основными методами и приемами различных типов устной и письменной коммуникации на основном изучаемом языке (ПК-4);

в) профессиональных (ПК):

научно-исследовательская деятельность:

- способность применять полученные знания в области теории и истории украинского языка и литературы, теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста в собственной научно-исследовательской деятельности (ПК-5);
- способность проводить под научным руководством локальные исследования на основе существующих методик в конкретной узкой области филологического знания с формулировкой аргументированных умозаключений и выводов (ПК-6);
- владение навыками подготовки научных обзоров, аннотаций, составления рефератов и библиографий по тематике проводимых исследований, приемами библиографического описания; знание основных библиографических источников и поисковых систем (ПК-7);
- владение навыками участия в научных дискуссиях, выступления с сообщениями и докладами, устного, письменного и виртуального (размещение в информационных сетях) представления материалов собственных исследований (ПК-8)

педагогическая деятельность:

- способность к проведению учебных занятий и внеклассной работы по языку и литературе в общеобразовательных учреждениях и образовательных учреждениях среднего профессионального образования (ПК-9);
- умение готовить учебно-методические материалы для проведения занятий и внеклассных мероприятий на основе существующих методик (ПК-10);
- готовность к распространению и популяризации филологических знаний и воспитательной работе с учащимися (ПК-11)

В результате изучения учебной дисциплины студент должен:

знать:

- значение термина «фольклор», его объем в разных научных традициях, соотношение с синонимичными терминами (устное народное творчество, устное народное поэтическое творчество, словесность, славянский фольклор и т. п.);

- специфические черты фольклора в сравнении с художественной литературой;
- основные теории происхождения фольклора;
- периодизацию истории славянского фольклора;
- предмет и задачи фольклористики, ее связь с другими науками, ведущие методы;
- основные этапы развития славянской фольклористики, научные школы славянской фольклористики;
- актуальные проблемы фольклористики на современном этапе;
- значения основных терминологических понятий: фольклор, аутентичный фольклор, фольклористика, фольклоризм, синкретичность, миф, мифология, демонология, обряд, обычай, обрядовый фольклор, кумулятивность, странствующий сюжет, хроникаты, традиция, фетишизм, тотем, образы-символы, мотив, мемораты, композиция, инициация, апокрифы и проч.;
- определение, историю названия-термина, жанровые признаки, черты поэтики, историю собирания, издания и исследования, связь с художественной литературой фольклорных жанров;

уметь:

- получить навыки самостоятельной обработки научных первоисточников, сборников фольклорных текстов, периодических изданий по фольклористике, словарей, справочников, энциклопедий;
- заключать и правильно оформлять библиографию из определенного раздела фольклористики;
- анализировать фольклорное произведение, характеризовать его идейно-тематические особенности, определять его принадлежность к определенному жанру;
- сравнивать варианты одного и того же фольклорного произведения;
- записывать фольклорные произведения, составлять их паспорта;
- осуществлять анализ ведущих концепций, подходов к различным проблемам с фольклористики, определяя и аргументируя собственную позицию относительно той или иной проблемы;
- доводить собственные мысли в ходе дискуссии, подтверждать их убедительными примерами и знанием первоисточников;
- самостоятельно обобщать и систематизировать знания по определенному разделу дисциплины;
- проявлять творческий подход при выполнении индивидуальных заданий, техническом оформлении конспектов, подготовки опорных материалов к занятиям (схем, таблиц, электронных презентаций);

владеть:

навыками фольклористического анализа текстов различных жанров устного народного творчества.

3. СОДЕРЖАНИЕ ДИСЦИПЛИНЫ И ФОРМЫ ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Курс дисциплины «Устное народное творчество» предусматривает следующие формы организации учебного процесса: лекции, практические занятия, самостоятельная работа студента.

Материал излагается с использованием объяснительно-иллюстративных, эвристических и исследовательских методов преподавания. При проведении лекций для обсуждения материала широко используются мультимедийные презентации, а также раздаточные материалы.

В учебном процессе широко применяются активные и интерактивные формы проведения занятий (разбор конкретных ситуаций, дискуссия, полемика), внеаудиторная самостоятельная работа, балльно-рейтинговая система оценки успеваемости, личностно-ориентированное обучение, проблемное обучение, блочно-модульное обучение.

Использование в учебном процессе Интернет-ресурсов по данному курсу; рассмотрение задач, максимально приближенных к конкретным научно-исследовательским ситуациям, с элементами дискуссии и полемикой в процессе поиска путей решения сформулированных проблем; тесты и модульные контрольные работы, творческие работы.

Самостоятельная работа студентов предусматривает изучение учебной и методической литературы, составление конспектов, тестовых заданий, аннотаций статей, защита презентаций и докладов.

Порядковый номер и тема	Краткое содержание темы
	<i>Содержательный модуль 1. «Фольклор і фольклористика: історія, еволюція розвитку»</i>
Тема 1.	Специфіка слов'янського фольклору. Проблеми фольклористики як науки. Походження терміна «фольклор», співвідношення з синонімічними термінами. Фольклористика як наука, її предмет, завдання, методи, проблеми. Теорія фольклору та історія фольклору. Класифікація фольклорних жанрів.
Тема 2.	Етапи розвитку української фольклористики. Перші відомості про слов'янський фольклор (від давнини до початку XIX ст.). Фольклор у польських та російських виданнях. Романтичний етап вивчення фольклору. Наукові школи фольклористики XIX ст. (міфологічна, міграційна, антропологічна, історична). Теоретичні дослідження української фольклористики XX ст. (етнопсихологічна, соціологічна, географічно-історична, структуральна школи). Сучасний стан українського фольклору. Поняття про «постфольклор».
Тема 3.	Походження та історичний розвиток фольклору. Підходи у вирішенні проблеми періодизації фольклору. Міфологічна доба (доісторична, дохристиянська), історична (християнська). Специфіка ранніх форм фольклору, їх синкретичність. Поняття про міф та його тематичні цикли. Супроводження обряду чи ритуалу словесно-поетичними магічними формулами. Замовляння: класифікація, структурні компоненти.
	<i>Содержательный модуль 2. «Специфіка народної прози. Пісенний епос»</i>
Тема 4.	Специфіка української казкової прози. Жанрова система фольклорної прози: казкова і не казкова. Проблема визначення казки, її жанрові домінанти. Своєрідність казкового сюжету, пригодницький характер дії. Класифікація казок. Мотиви чарівних казок, особливості їх хронотопу, символіки. Виховний та пізнавальний потенціал казок.
Тема 5	Легенди і перекази як жанри неказкової фольклорної прози. Легенди і перекази як жанри не казкової фольклорної прози, відмінність від жанру казки. Класифікації легенд і переказів. Історико-хронологічні цикли переказів. Збирання, видання й дослідження українських легенд та переказів.
Тема 6.	Народні оповідання. Бувальщини. Небилиці. Анекдоти. Притчі. Специфіка жанру народних оповідань. Спільне й відмінне з жанрами казки, легенди й переказу. Жанрова своєрідність небилиці, прийоми створення абсурдного світу. Анекдот: жанрові ознаки, побутування, тематичні групи.
Тема 7.	Розвиток пареміографії та пареміології. Основні проблеми пареміографії та пареміології. Місце паремій в слов'янському фольклорі, їх традиційні ознаки. Жанрові різновиди паремій. Походження загадок, їх зв'язок з первісними ритуалами (ініціація, весілля). Принципи укладання збірок паремій.

Тема 8.	Пісенний епос: билини, думи, історичні пісні, пісні-хроніки. Виникнення і розвиток історичного епосу як явища світової культури. Билини, як зразки героїчного епосу. Визначення, цикли та поетика билин. Визначення жанру думи. Класифікація дум, особливості композиції і мови.
Тема 9.	Побутування українських народних балад. Визначення, походження терміна «балада». Історичний розвиток балад, джерела сюжетів. Класифікація балад. Тематичні цикли балад. Зв'язок балад з художньою літературою.
	Содержательный модуль 3. «Система фольклорних жанрів: народна лірика»
Тема 10.	Українська народна лірика. Родинно-побутові пісні. Поняття про народну лірику, її жанрові різновиди, відмінність від літературної лірики. Жанрова своєрідність пісень про кохання. Тематичні групи, мотиви, образи. Жанрові особливості жартівливих пісень, способи вираження комічного в них.
Тема 11.	Жанровий склад соціально-побутових пісень. Жанрова система соціально-побутових пісень. Відмінність історичних та соціально-побутових пісень. Ідейне спрямування соціально-побутової лірики.
Тема 12.	Характеристика танцювальних пісень та частівок. Жанрова система танцювальних пісень. Визначення жанру частівок. Способи відображення комічного в частівках.
Тема 13.	Народні пісні літературного походження. Романси. Чинники фольклоризації тексту літературного пісенного твору. Романс, його жанрова своєрідність. Мотиви і образи пісень-романсів.
Тема 14.	Особливості календарно-обрядової поезії. Поняття про обряд (ритуал), звичай, свято, обрядовість. Склад календарної лірики та її особливості. Цикли календарної лірики: зимовий, весняний, літній, осінній.
	Содержательный модуль 4. «Народна драма та родинно-обрядова творчість»
Тема 15.	Українська народна драма. Вертеп. Поняття про народну драму, її відмінності від професійного театру. Специфіка народної драми, її походження. Зв'язок народної драми й обрядовості. Вертеп як народний ляльковий театр. Походження вертепу, його списки. Зв'язок вертепу з ляльковим театром інших народів.
Тема 16.	Система родинно-обрядової творчості. Родинна обрядовість. Обряди, пов'язані з народженням дитини. Похоронні обряди. Визначення жанру голосіння, його зв'язок з обрядом.
Тема 17.	Еволюція жанру весільної драми. Весілля як народна драма. Походження весільного обряду, відбиття в ньому язичницької міфології, первісних форм шлюбу, пізніші християнські елементи. Сучасний весільний обряд і його зв'язок із традиційним весіллям. Символіка весільних пісень.
Тема 18.	Особливості дитячого фольклору. Проблема визначення дитячого фольклору, його обсягу. Специфіка дитячого фольклору. Жанровий склад дитячого фольклору.

Тематический план

Содержательный модуль 1. «Фольклор і фольклористика: історія, еволюція розвитку»				
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов			
	Очная форма обучения		Заочная форма обучения	
	Ф	В.Т.Ч.	Ф	В.Т.Ч.

		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа
Тема 1. Специфіка слов'янського фольклору. Проблеми фольклористики як науки.	11	2	2		7		5				5	
Тема 2. Етапи розвитку слов'янської фольклористики.	10	2	1		7		5				5	
Тема 3. Походження та історичний розвиток фольклору.	9	2	1		6		4				4	
Итого по 1 содержательному модулю	30	6	4		20		14				14	

Содержательный модуль 2 Специфіка народної прози. Пісенний епос.												
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов											
	Очная форма обучения						Заочная форма обучения					
	всего	в т.ч.					всего	в т.ч.				
		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа
Тема 4. Специфіка української казкової прози.	10	2	2		6		5				5	
Тема 5. Легенди і перекази як жанри неказкової фольклорної прози.	8,5	2	0,5		6		5				5	
Тема 6. Народні оповідання. Бувальщини. Небилиці. Анекдоти. Притчі.	8,5	2	0,5		6		5				5	
Тема 7. Розвиток пареміографії та пареміології.	9	2	1		6		5				5	
Тема 8. Пісенний епос українського народу: билини, думи, історичні пісні, пісні-хроніки.	11	3	2		6		5				5	

Тема 9. Побутування українських народних балад. Балада в системі жанрів слов'янського фольклору.	5	1			4		5				5	
Итого по 2 содержательному модулю	52	12	6		34		30				30	

Содержательный модуль 3. «Система фольклорных жанрів: народна лірика»												
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов											
	Очная форма обучения						Заочная форма обучения					
	всего	в т.ч.					всего	в т.ч.				
		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа
Тема 10. Українська народна лірика. Родинно-побутові пісні.	3	1			2		10				10	
Тема 11. Жанровий склад соціально-побутових пісень.	6	2	2		2		10				10	
Тема 12. Характеристика танцювальних пісень, коломийок та частівок.	4	2			2		10				10	
Тема 13. Народні пісні літературного походження. Романси.	5	2	1		2		10				10	
Тема 14. Особливості календарно-обрядової поезії.	8	3	2		3		10				10	
Итого по 3 содержательному модулю	26	10	5		11		50				50	

Содержательный модуль 4. «Народна драма та родинно-обрядова творчість»											
Названия содержательных модулей и тем	Количество часов										
	Очная форма обучения						Заочная форма обучения				
	всего	в т.ч.					всего	в т.ч.			
		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа	индивидуальная работа		лекции	практические	лабораторные	самостоятельная работа
Тема 15. Українська народна драма. Вертеп. Поняття про народну драму, її відмінності від професійного театру.	5	2	1		2		9	2	2		5
Тема 16. Система родинно-обрядової творчості.	4	2	1		1		9	2	2		5
Тема 17. Еволюція жанру весільної драми. Українське весілля як народна драма.	6	2	2		2		9	2	2		5
Тема 18. Особливості дитячого фольклору.	5	2	1		2		5				5
Итого по 4 содержательному модулю	20	8	5		7		32	6	6		20
Всего часов	126	36	18		72		126	6	6		114

5. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ДЛЯ ПРОВЕДЕНИЯ ЛЕКЦИОННЫХ, ПРАКТИЧЕСКИХ И ЛАБОРАТОРНЫХ ЗАНЯТИЙ

Темы лекционных занятий
(если предусмотрены учебным планом)

№ п/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
1	Тема 1. Специфіка слов'янського фольклору. Проблеми фольклористики як науки.	2	
2	Тема 2. Етапи розвитку слов'янської фольклористики.	2	
3	Тема 3. Походження та історичний розвиток фольклору.	2	
4	Тема 4. Специфіка слов'янської казкової прози.2.....	
5	Тема 5. Легенди і перекази як жанри неказкової фольклорної прози.	2	
6	Тема 6. Народні оповідання. Бувальщини. Небилиці. Анекдоти. Притчі.	2	
7	Тема 7. Розвиток пареміографії та пареміології.	2	
8	Тема 8. Пісенний епос українського народу: билини, думи, історичні пісні, пісні-хроніки.	2	
9	Тема 9. Побутування українських народних балад. Балада в системі жанрів слов'янського фольклору.	2	

10	Тема 10. Українська народна лірика. Родинно-побутові пісні.	2	
11	Тема 11. Жанровий склад соціально-побутових пісень.	2	
12	Тема 12. Характеристика танцювальних пісень, коломийок та частівок.	2	
13	Тема 13. Народні пісні літературного походження. Романси.	2	
14	Тема 14. Особливості календарно-обрядової поезії.	2	
15	Тема 15. Українська народна драма. Вертеп. Поняття про народну драму, її відмінності від професійного театру.	2	2
16	Тема 16. Система родинно-обрядової творчості.	2	2
17	Тема 17. Еволюція жанру весільної драми. Українське весілля як народна драма.	2	2
18	Тема 18. Особливості дитячого фольклору.		
	ВСЕГО	36	6

Темы (практических, лабораторных, семинарских) занятий
(*тот тип занятий, который предусмотрен учебным планом*)

№ п/п	Название темы	Количество часов	
		ОФО	ЗФО
1	Специфіка слов'янського фольклору. Проблеми фольклористики як науки.	2	
2	Походження та історичний розвиток фольклору.	2	
3	Специфіка слов'янської казкової прози.	2	
4	Легенди і перекази як жанри неказкової фольклорної прози.	2	
5	Народні оповідання. Бувальщини. Небилиці. Анекдоти. Притчі.	2	
6	Розвиток пареміографії та пареміології.2.....	
7	Українська народна драма. Вертеп. Поняття про народну драму, її відмінності від професійного театру.	2	2
8	Система родинно-обрядової творчості.	2	2
9	Еволюція жанру весільної драми. Українське весілля як народна драма.	2	2
	ВСЕГО	18	6

**6. МЕТОДИЧЕСКИЕ РЕКОМЕНДАЦИИ ПО ОРГАНИЗАЦИИ
САМОСТОЯТЕЛЬНОЙ РАБОТЫ СТУДЕНТОВ**
Организация самостоятельной работы студентов
(*соответственно данным в таблице тематического плана*)

№ п/п	Название темы	Количество Часов	
		ОФО	ЗФО
1.	Специфіка слов'янського фольклору. Проблеми фольклористики як науки.	7	5
2.	Етапи розвитку слов'янської фольклористики	7	5
3.	Походження та історичний розвиток фольклору.	6	4
4.	Специфіка слов'янської казкової прози.	6	5
5.	Легенди і перекази як жанри неказкової фольклорної прози	6	5
6.	Народні оповідання. Бувальщини. Небилиці. Анекдоти.	6	5

	Притчі.		
7.	Розвиток пареміографії та пареміології.	6	5
8.	Пісенний епос українського народу: билини, думи, історичні пісні, пісні-хроніки	6	5
9.	Побутування українських народних балад.	4	5
10.	Українська народна лірика. Родинно-побутові пісні.	2	10
11.	Жанровий склад соціально-побутових пісень.	2	10
12.	Характеристика танцювальних пісень, коломийок та частівок.	2	10
13.	Народні пісні літературного походження. Романси.	2	10
14.	Особливості календарно-обрядової поезії.	3	10
15.	Українська народна драма. Вертеп	2	5
16.	Система родинно-обрядової творчості.	1	5
17.	Еволюція жанру весільної драми	2	5
18.	Особливості дитячого фольклору	2	5
	Всього	72	114

7. ИНДИВИДУАЛЬНЫЕ ЗАДАНИЯ

Образец

Приводятся формулировки заданий творческого уровня, позволяющие оценивать и диагностировать умения, интегрировать знания различных областей, аргументировать собственную точку зрения.

- Морально-етична проблематика казок (на фольклорному матеріалі Донеччини).
- Відображення ментальності в слов'янських анекдотах.
- Вплив християнства на розвиток слов'янської народної словесності.
- Ритуально-магічна поетика замовляння.
- Картина світу в слов'янській народній казці.
- Тезаурус поетичних прийомів у казковій прозі.
- Художня природа народних паремій.
- Поетика історичних пісень.
- Образ матері у родинно-побутових піснях.
- І.Нечуй-Левицький і проблеми вивчення української міфології та демонології.
- Проблеми фольклору в науковій спадщині М.Костомарова.
- Концепція українського фольклору у дослідженнях П.Куліша.
- М.Драгоманов і його фольклористична концепція.
- О.Потебня як дослідник слов'янського фольклору.
- Фольклорні образи і мотиви в творчості письменника (на вибір).

8. КОНТРОЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ К ПРОМЕЖУТОЧНОЙ АТТЕСТАЦИИ

1. Поняття «фольклор»: походження, значення, співвідношення з синонімічними термінами. Проблеми фольклористики як науки.
2. Специфіка фольклору в порівнянні з художньою літературою (усність, традиційність, варіативність, анонімність, імпровізаційність, колективність, синкретизм).
3. Система жанрів українського фольклору: основні підходи, класифікація.
4. Український фольклор у російських та польських виданнях XIX століття.
5. Досягнення наукових шкіл фольклористики XIX століття.
6. Фольклористична спадщина М.Максимовича. Класифікація пісенних жанрів.
7. Фольклористична діяльність М.Костомарова. Дослідження народної символіки.

8. Фольклористична діяльність І.Франка. Осмислення дослідником проблематики жіночої долі у фольклорі.
9. Фольклористична діяльність М.Рильського.
10. Фольклористична діяльність О.Дея.
11. Здобутки актуальної фольклористики: загальна характеристика сучасного етапу (Н.Шумада, С.Грица, Л.Дунаєвська та ін.).
12. Наукові школи фольклористики ХХ століття: представники, напрямки.
13. Походження та історичний розвиток фольклору. Періодизація фольклору.
14. Поняття міфу та його тематичні цикли.
15. Словесний супровід обрядів та ритуалів. Своєрідність замовлянь і ворожінь.
16. Жанрові домінанти казки. Проблеми її класифікації.
17. Походження культово-анімістичних (міфологічних) казок.
18. Казки про тварин: своєрідність тваринного образу, алегоричність.
19. Кумулятивні казки, їх види, специфіка композиції.
20. Особливості чарівної (героїчної) фантастичної казки: головні ознаки, хронотоп.
21. Основні мотиви, образна система, чарівна символіка казок. Функції і типологія казкових персонажів.
22. Суспільно-побутові казки. Сюжетно-композиційна будова, види казкових формул.
23. Критерії визначення жанрів усної народної прози.

9. ОБРАЗЕЦ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЯ

(образец варианта и критерии оценивания)

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет: Филологический

Направление подготовки: 45.03.01 –Филология

Профиль: Славянская филология

Программа подготовки: Бакалавриат

Семестр: I

Учебная дисциплина: Устное народное творчество

МОДУЛЬНАЯ КОНТРОЛЬНАЯ РАБОТА

ВАРИАНТ №1

1. Фольклористична діяльність О. Дея.
2. Кумулятивні казки, їх види, специфіка композиції.
3. Прийоми створення абсурдного світу в небилицях.

Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № _____ от «» _____ 20 _____ г.

Заведующий кафедрой _____ доц. Кудрейко И.А.

Экзаменатор _____ доц. Ярошевич И.А.

Критерии оценивания модульного контроля

<i>Номер задания</i>	<i>Количество баллов</i>
1.	5
2.	5
3.	5
Всего	15

10. ОБРАЗЕЦ ЭКЗАМЕНАЦИОННОГО БИЛЕТА

(теоретические вопросы к экзамену, образец билета и критерии оценивания)

Теоретические вопросы к экзамену

1. Поняття «фольклор»: походження, значення, співвідношення з синонімічними термінами. Проблеми фольклористики як науки.

2. Специфіка фольклору в порівнянні з художньою літературою (усність, традиційність, варіативність, анонімність, імпровізаційність, колективність, синкретизм).
3. Система жанрів українського фольклору: основні підходи, класифікація.
4. Український фольклор у російських та польських виданнях XIX століття.
5. Досягнення наукових шкіл фольклористики XIX століття.
6. Фольклористична спадщина М.Максимовича. Класифікація пісенних жанрів.
7. Фольклористична діяльність М.Костомарова. Дослідження народної символіки.
8. Фольклористична діяльність І.Франка. Осмислення дослідником проблематики жіночої долі у фольклорі.
9. Фольклористична діяльність М.Рильського.
10. Фольклористична діяльність О.Дея.
11. Здобутки актуальної фольклористики: загальна характеристика сучасного етапу (Н.Шумада, С.Грица, Л.Дунаєвська та ін.).
12. Наукові школи фольклористики XX століття: представники, напрямки.
13. Походження та історичний розвиток фольклору. Періодизація фольклору.
14. Поняття міфу та його тематичні цикли.
15. Словесний супровід обрядів та ритуалів. Своєрідність замовлянь і ворожінь.
16. Жанрові домінанти казки. Проблеми її класифікації.
17. Походження культово-анімістичних (міфологічних) казок.
18. Казки про тварин: своєрідність тваринного образу, алегоричність.
19. Кумулятивні казки, їх види, специфіка композиції.
20. Особливості чарівної (героїчної) фантастичної казки: головні ознаки, хронотоп.
21. Основні мотиви, образна система, чарівна символіка казок. Функції і типологія казкових персонажів.
22. Суспільно-побутові казки. Сюжетно-композиційна будова, види казкових формул.
23. Критерії визначення жанрів усної народної прози.
24. Походження та основні ознаки легенди. Класифікація легенд.
25. Тематичні групи легенд. Специфіка сюжетів та образів.
26. Характерні особливості переказів. Провідні історико-хронологічні цикли переказів.
27. Жанрові ознаки народних оповідань та їх класифікація.
28. Поетика народних притч.
29. Походження і розвиток жанру прислів'їв і приказок. Жанрові різновиди паремій та класифікація.
30. Художні особливості паремій: композиція, ритміка, зображально-виражальні засоби.
31. Походження та поетика загадок.
32. Походження жанру билин: цикли, поетика.
33. Історична основа дум. Творці та виконавці. Аналіз думи «Маруся Богуславка».
34. Тематично-хронологічні цикли дум. Специфіка сюжетів, образна система.
35. Поетика жанру дум: композиція, художня мова, ритміка.
36. Жанрова своєрідність історичних пісень, їх класифікація, поетика.
37. Особливості дум періоду боротьби українського народу проти турецько-татарських загарбників («Втеча трьох братів...»).
38. Відмінність історичних пісень від дум. Аналіз думи «Вдова і три сини».
39. Основні риси балади як жанру. Проблема класифікації балад.
40. Мотиви баладних сюжетів. Зв'язок народних балад з художньою літературою.
41. Історична основа, мотиви, символіка козацьких, чумацьких пісень.
42. Особливості солдатських, рекрутських, жовнірських пісень.
43. Селянське життя в кріпацьких, бурлацьких, наймитських, жебрацьких піснях.
44. Мотиви й образи заробітчанських, робітничих та емігрантських пісень.
45. Колядки і щедрівки, їх визначення, форма виконання. Тематичні групи.
46. Веснянки і гаївки, їх розрізнення, форма виконання. Класифікація веснянок.

47. Русальні пісні: походження, мотиви й образи.
48. Купальські пісні: походження, мотиви, образи.
49. Жнивварські (зажинкові, жнивні, обжинкові) пісні: їх мотиви, художні особливості.
50. Специфіка народної драми та її різновиди. Поетика вертепної драми.
51. Драматизовані дійства зимового циклу «Коза», «Меланка».
52. Різновиди танцювальних (танкових) пісень. Специфіка частівок.
53. Визначальні риси народних пісень літературного походження.
54. Своєрідність українського романсу. Специфіка поетики.
55. Структура весілля, основні обряди та пісенний супровід кожної його частини.
56. Весільні пісні, особливості поетики. Записування і дослідження весільної драми.
57. Голосіння та їх жанрові різновиди.
58. Визначальні риси дитячого фольклору. Класифікація його жанрів.
59. Своєрідність колискових пісень, їх образи, символіка.
60. Виховне і розвивальне значення жанрів дитячого фольклору.

ГОУ ВПО «ДОНЕЦКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»

Факультет: **Филологический**

Направление подготовки: **45.03.01 –Филология**

Профиль: **Славянская филология**

Программа подготовки: **Бакалавриат**

Семестр: **1**

Учебная дисциплина: **Устное народное творчество**

ЭКЗАМЕНАЦИОННЫЙ БИЛЕТ № 2

1. Проблеми фольклористики як науки.
2. Родинно-побутові казки. Функції і типологія казкових персонажів.
3. Жанровий склад соціально-побутових пісень.

Утверждено на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики

Протокол № _____ от «_____» _____ 20 _____ г.

Заведующий кафедрой _____ доц. Кудрейко И.А.

Экзаменатор _____ доц. Ярошевич И.А.

Критерии оценивания экзамена

Номер задания	Количество баллов
1.	15
2	15
3	10
Всего	40 баллов

11. ОБРАЗЕЦ ТЕСТОВОГО ЗАДАНИЯ

1. Колективність створення і поширення народнопоетичних творів зумовлює їх:

- А) варіантність;
- Б) розмір;
- В) тематику;
- Г) імпровізаційність;
- Д) популярність.

2. Естетичні функції народної творчості вивчає:

- А) естетика;
- Б) фольклористика;
- В) етнографія;
- Г) соціологія;
- Д) літературознавство.

3. Етнічні функції народної творчості вивчає:

- А) эстетика;
- Б) фольклористика;
- В) етнографія;
- Г) соціологія;
- Д) літературознавство.

4. До наукових шкіл фольклористики XIX століття не належала школа:

- А) міфологічна;
- Б) міграційна;
- В) антропологічна;
- Г) історична;
- Д) соціологічна.

5. Міфологічна школа фольклористики запропонувала:

- А) «теорію літературної антропології жанрів»;
- Б) «теорію аристократизму»;
- В) «теорію полігенізму»;
- Г) «арійську теорію»;
- Д) «теорію мандрівних сюжетів».

12. КРИТЕРИИ ОЦЕНИВАНИЯ

*Распределение баллов, которые могут получить студенты
в процессе изучения дисциплины*

Организационно-учебная работа студента	СРС		Экзамен	Всего
	Модульный контроль	Индивидуальная творческая работа		
Max <u>30</u> баллов	max <u>15</u> баллов	max <u>15</u> баллов	Max <u>40</u> баллов	100 баллов
работа на лекциях, подготовка к практическим занятиям	модульная контрольная работа	подготовка сообщений, докладов	написание итоговой контрольной работы	

Шкала соответствия баллов национальной шкале

Оценка по шкале ECTS	Оценка по 100-балльной шкале	Оценка по государственной шкале (экзамен, дифференцированный зачет)	Оценка по государственной шкале (зачет)
A	90-100	5 (отлично)	зачтено
B	80-89	4 (хорошо)	зачтено
C	75-79	4 (хорошо)	зачтено
D	70-74	3 (удовлетворительно)	зачтено
E	60-69	3 (удовлетворительно)	зачтено
FX	35-59	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи	не зачтено
F	0-34	2 (неудовлетворительно) с возможностью повторной сдачи при условии обязательного набора дополнительных баллов	не зачтено

13. МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ УЧЕБНОГО ПРОЦЕССА

Лекционные и практические занятия по дисциплине проводятся в учебных аудиториях для проведения занятий лекционного типа, практических / лабораторных занятий, текущего контроля и промежуточной аттестации учебного корпуса № 1, расположенного по адресу г. Донецк, ул. Университетская, д. 24, оснащенных

комплект учебной мебели, комплект рабочего места преподавателя, магнитно-маркерной доской, мультимедийным комплектом (ноутбук, проектор) с выходом в сеть Интернет.

Самостоятельная работа студентов проходит в следующих помещениях:

– читальный зал № 2 гуманитарных наук, укомплектован учебной мебелью на 90 посадочных мест, компьютером в комплекте (2 шт.), расположен по адресу г. Донецк, ул. Университетская, 22, каб.46;

– читальный зал № 4 периодической литературы, укомплектован учебной мебелью на 31 посадочное место, оснащен компьютером в комплекте (1 шт.), расположен по адресу г. Донецк, ул. Университетская, 24, каб. 19;

– зал электронной информации, укомплектован учебной мебелью на 40 посадочных мест, оснащен компьютером в комплекте (14 шт.), расположен по адресу г. Донецк, проспект Гурова д.6, ауд. 107а;

Индивидуальные и групповые консультации студентам для проведения самостоятельной работы предоставляются на кафедре славянской филологии и прикладной лингвистики, расположенной по адресу г. Донецк, ул. Университетская, ауд. 225.

14. РЕКОМЕНДОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

№ п/п	Наименование	Кол-во экземпляров в библиотеке ДонНУ	Наличие электронной версии в ЭБС
Основная литература			
1.	Ярошевич І. А. Усна народна творчість: Темаріум практичних занять та методичні рекомендації з курсу / І. А. Ярошевич. – Донецьк: ДонНУ, 2013. – 72 с.	15	
2.	Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість / Зоряна, Маріяна Лановики. – К.: Знання-Прес, 2001. – 591 с.	6	
3.	Руснак І. Український фольклор: навч. посібник / І. Руснак. – К.: Видавничий центр «Академія», 2010. – 304 с.	51	
Дополнительная литература			
4.	Грицай М. С. Українська народно-поетична творчість: Підруч. для студ. філол. ф-тів ун-тів / М. С. Грицай, В. Г. Бойко, Л. Ф. Дунаєвська; За ред. М. С. Грицай. – К.: Вища шк., 1983. – 360 с.	52	
5.	Дунаєвська Л. Ф. Українська народна казка / Л. Ф. Дунаєвська. – К.: Вища шк., 1987. – 127 с	5	

15. ИНФОРМАЦИОННЫЕ РЕСУРСЫ

1. Электронный каталог ДОННУ. – Режим доступа: <http://library.donnu.ru/catalog/>
2. Электронный архив ДОННУ. – Режим доступа: <http://repo.donnu.ru:8080/jspui/>
3. Научная электронная библиотека eLIBRARY.RU. – Режим доступа: <https://elibrary.ru/defaultx.asp>
4. Электронная библиотека диссертаций РГБ. – Режим доступа: <https://dvs.rsl.ru/>
5. Электронно-библиотечная система «ЭБС ЮРАЙТ». – Режим доступа: <https://www.biblio-online.ru/>
6. ЭБС «Университетская библиотека онлайн». – Режим доступа: http://biblioclub.ru/index.php?page=book_blocks&view=main_ub

16. ПРОГРАММНОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ

1. Windows 7 PRO (корпоративная лицензия ДОННУ № 46484614);

2. MicrosoftOffice (корпоративная лицензия ДОННУ лицензия № 46472919);
3. MicrosoftVisualStudio (лицензия программы Dream Spark для высших учебных заведений);
4. Лицензии GPL, Apache, BSD для свободного программного обеспечения:
FreeLab, Scilab, R Studio, Python, Eclipse, Free Pascal, Tries Mode, Prolog,
Антивирус Касперского, Linux Fedora, Libre Office, Adobe Acrobat Reader, xPDF,
Blender, КОМПАС-3D LT, Paint.NET, Gimp.

Рабочая программа рассмотрена и переутверждена на заседании кафедры славянской филологии и прикладной лингвистики с изменениями (без изменений) на 20____ год.

Протокол № ____ от «____» _____ 20____ г.

Заведующий кафедрой

И.А. Кудрейко